

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
celoletno K 50.—
polletno „ 25.—
Posamezna številka „ 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:
1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase K 1.—
uračne razglase „ 150
reklame „ 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Resna beseda vsem merodajnim krogom.

Na Dolenjskem je tekla kri, in sicer, kar je najhuje, kri nedolžnih. Z grozo se vprašujemo, kdo je kriv teh žalostnih dogodkov, kdo je bil tisti brezvestnež, ki je pripravil naše mirno ljudstvo do takega razburjenja, da je izpregovorilo orožje svojo smrtonosno pesem.

Po vsestranskem preudarku moramo reči, da nosi glavno krivdo tista prokleta domišljavost nekaterih ljudi, ki nočejo razumeti položaja kmeta, ki stoje sicer na čelu kmetijske države, ki so pa brez srca za kmeta. Evo dokaza!

Ko so naši poslanci tik pred sprejetjem ustave izsilili, da je kmet oproščen trošarine na vino, se je v tem zmislu tudi izdelala za to potrebna naredba. Ker pa je nekatere gospode zmagovit nastop naših poslancev silno jezil, zato so se hoteli maščevati in so pridejali naredbi protipostavne določbe, ki so izzvale dolenjske dogodke. To je prvi in najusodnejši greh, kateremu sledi za petami drugi.

Ko je izšla polvorjena naredba, drugače jo pač ne moremo zaznamenovati, je delegat finančnega ministra dr. Šavnik takoj opozoril merodajne kroge, da bi utegnili tak naredba izzvati velike izgrede. Kljub temu pa naredba ni bila preklicana, ampak se je pričela izvajati.

Na odgovor kličemo tiste, ki niso poslušali nasveta modrega uradnika. Zahtevamo, da se jih kaznuje, ker oni so glavni krivci, da je tekla kri. Toda z njimi moramo izpregovoriti še drugo besedo, ker oni so potepali sveto pravico ljudstva, njegovo suverenno voljo. Narod je po svojih poslancih privolil, da se uzakoni naredba, ki pomeni sicer zanj žrtev, toda na način, da more žrtev sploh

prenehati. Prišli pa so za hrbtom selci ljulike in s šikanami dosegli, da je narod že sprejeto žrtev mogel občutiti le kot tiranijo. Usodna napaka, kakršna slična je izzvala hrvaško vprašanje in kakršna mora roditi tudi novoslovensko vprašanje.

Država pa ima že zadosti vprašanj in kriz in naravnost zločin nad državo in nad narodom je, če nekateri nezmožni ali zlobni uradniki s svojim početjem izzivajo nove krize. Mi takih kriz ne bomo trpeli na noben način in gremo raje do vsake skrajnosti kakor pa da bi bili le v najmanjši meri sokrivi takih dogodkov.

Zato zahtevamo, hoteč izvajati vse posledice, če ne bi bile naše zahteve do pičice natančno izpolnjene, nastopno:

- 1.) Naredba glede trošarine na vino se preklicati takoj!
- 2.) Vinogradnik se oprosti dolžnosti prijave in kontrole! Prijaviti mora vino edino le kupec.
- 3.) Vse do sedaj izrečene kazni se morajo takoj preklicati!
- 4.) Vse tiste, ki so krivi, da naredba ni bila zadosno razglašena, je treba kaznovati!
- 5.) Dolenjske dogodke je treba natančno preiskati in vse tiste, ki so jih provzročili, mora zadeti kazen!
- 6.) Posebno pa se naj kaznuje razne hujšake, ki so hoteli potem kmetске krvi kovati sebi politični kapital.

Poudarjamo še enkrat: Časi so resni! Ker se zavedamo resnosti položaja, je naša beseda mirna, dasi se krči roka v pest, da bi udarila.

Prav gotovo pa bomo udarili in tudi z vso silo, če se ne bi naše zahteve do pičice uslišale.

Trošarina na vino.

Do dne 1. septembra t. l. se je pobirala posebna trošarina na navadno vino samo v Sloveniji in le fina vina so spadala pod splošno trošarino v vsej državi; od tega dne dalje pa spada tudi navadno vino v vsej državi pod splošno trošarino. Vsled tega veljajo izza tega dne tudi za prestopke glede trošarinskih predpisov določbe srbskega zakona z dne 9. novembra 1909. Kar se tiče prijave, ki naj jih podajajo producenti (to je vinogradniki) o pridelanem vinu na finančno kontrolo, se ni odlašalo ničesar izpremenilo, razen tega da so se, ker spada tudi navadno vino pod občo trošarino, povišale tudi kazni.

Vsak vinogradnik, ki ne trguje z vinom in ki ni gostilničar, lahko vse svoje vino doma porabi in ni dolžan plačati nikakršne trošarine. Pač pa je po predpisih, ki so bili že lani v veljavi, dolžan naznaniti svoj pridelek kakor tudi vsakokratno odprodajo svojega vina.

Oni vinogradniki, ki trgujejo z vinom na debelo ali na drobno, smejo uporabljati brez trošarine le gotovo množino vina, ki se ravna po številu družinskih članov. Ti vinogradniki so vsled tega pod strožno kontrolo.

Ker nima prijava onih vinogradnikov, ki ne kupčujejo z vinom, takega pomena, kakor ga ima pri onih, ki z vinom kupčujejo, je posredoval poslanec Rajar v finančnem ministru in pri finančni delegaciji v

kon zahteva samo, da vsakdo prijavi, kaj in koliko je kupil.

Naredba je zato zgolj šikana prebivalstva, ki spravlja nevedno ljudstvo v nesrečo.

Svetujemo vsakomur, naj se ravna strogo po naredbi, dokler naši poslanci ne izposlušajo preklica te naredbe, kar se bo zgodilo v najkrajšem času.

Popis živine in vozil.

Na žalskem taboru je bila ena izmed najodločnejših zahtev ljudstva, da se uredi popis živine in vozil tako, da ne bo pri tem trpelo ljudstvo. Zato se je naš minister tovariš Pučelj takoj po svojem prihodu v Beograd obrnil v zmislu ljudskih zahtev na ministra za vojno in mornarico, ki je v polnem obsegu priznal upravičenost ljudskih zahtev. S pismom z dne 7. oktobra t. l. je odgovoril g. ministru tovarišu ministru Pučlju med drugim to-le:

„Za naredbi z dne 2. septembra t. l. so bili vsi komandanti komisij za popis živine in vozil opozorjeni na to, da določijo komisije čim največ popisovališč. Komisije so se imele ravnati po teh-le načelih:

- 1.) Popis naj se izvrši v najkrajšem času, in sicer točno.
- 2.) Popis živine naj se izvrši v takih krajih, da ne bo treba ljudem in živini daleč potovati in da ne bodo izgubljali lastniki živine pri tem po nepotrebnem časa in denarja.
- 3.) Delo komisije naj se izvrši s čim najmanjšimi stroški.

Da bi šla komisija v vsako občino, je nemogoče, ker bi se s tem porabilo še enkrat toliko časa in bi bili izdatki za komisije še enkrat večji.

Izdal pa sem danes vnovič brzojavno odredbo na vse komandante armijskih oblasti, da mora biti število popisovališč čim večje in da se nredi vse tako, da bodo ljudje pri popisu živine izgubili čim manj časa in da jim ne bo treba daleč goniti živine.

Kakor je iz spredaj povedanega razvidno, je imela intervencija tovariša Pučlja popoln uspeh. Odgovor vojnega ministra naj služi vsem občanom kot navodilo, da bodo znali varovati ljudske koristi.

Naš minister je storil svojo dolžnost, svojo dolžnost je storil tudi vojni minister, naloga občin pa je sedaj, da poskrbe, da bodo poslovala tudi komisije tako kakor to zahtevata ljudska korist in državna dobrobit.

Odprto pismo gospodu Janezu Brodarju, predsedniku in poslanen „Kmetске zveze“.

Dobro Vam je znano, s kakšnimi pobalnimi gorostasnimi izmišljotinami in brezprimernimi lažmi blati časopisje „Kmetске zveze“ vse pristaše „Samostojne kmetijske stranke“, zlasti pa njene poslance katerim očita vse mogoče pregrehe, podkupljenje itd. Vsa ta hudobija se vrši neprestano, dan za dnem, pod Vašim predsedstvom in z Vašo vednostjo. Četudi dobro veste, da je vse zgolj nesramna in gnusna hudobija, vendar na najdeto v sebi toliko poštenja in moči, da bi to kričečo zlobno prepričali — prepovedali; še več: vsa ta obrekovanja ste celo na svojih shodih premlevali. In zakaj vse to? Morda zaradi tega, da zakrijete svojo lastno umazanost — gnulobu, da ho-

čete odvrniti s tem, če kričite „Primitite tatula“, pozornost od samega sebe — storilca?

„Pondeljek“ z dne 3. t. m. Vam je očitil, da ste si dali od svoječasne klerikalne deželne vlade (odbora) v Ljubljani izplačati za zidavo svojega hleva 20.000 kron (v predvojni valuti) podpore, kar bi v današnji valuti pomenilo en milijon kron, to je znesek, ki ga je ubogi, siromašni narod s težkimi davki plačal v deželno blagajno.

Do danes, gospod Brodar, še niste zankali tega dejanja. Ker vem, da ste bogataš, si nikakor ne morem misliti, da ste Vi tisti Judež, ki je sebe in svoje kmetско ljudstvo prodal za denar klerikalnemu molohu, kateremu služi sedaj zato kot ponižni in krotki kužek za — mastno kost. Pozivljem Vas, da mi zadevo v osmih dneh pojasnite, ker drugače bomo o tem še izpregovorili v javnosti in — tudi v parlamentu.

V Globokem, dne 16. oktobra 1921.

Ivan Urek s. r.,
narodni poslanec.

Shodi SKS. na Štajerskem.

Na Štajerskem bodo nastopni shodi „Samostojne kmetijske stranke“:

Dne 23. oktobra v Delnici ob Dravi;

dne 30. oktobra pri Sv. Barbari v Slovenskih gorah; in v St. Rupertu v Slovenskih gorah;

v nedeljo dne 6. novembra pri Sv. Lovrencu na Pohorju in v Slovenski Bistrici;

v nedeljo dne 13. novembra pri Sv. Antonu in pri Sv. Trojici v Slovenskih gorah;

v nedeljo dne 20. novembra pri Sv. Jakobu v Slovenskih gorah;

dne 27. novembra pri Sv. Katarini;

dne 4. decembra pri Sv. Bolfenku v Slovenskih gorah;

dne 8. decembra v Mariboru;

dne 11. decembra pri Sv. Trojici v Halozah in

dne 18. decembra v Zavičah.

Na vsakem izmed navedenih shodov bo poročal poslanec SKS.

Kmetje, kmetice, obrtniki in delavci, udeležite se polnoštevno teh shodov, da boste slišali resnico in povedali poslancem svoje zahteve!

Na plan za zmago Stare pravde!

Splošno državno zavarovanje poljskih pridelkov proti uimam.

Na iniciativo ministra za kmetijstvo in vode tovariša Pučlja se je vršila koncem preteklega meseca v Beogradu konferenca kmetijskih strokovnjakov, ki naj bi sestavila načrt za občno državno zavarovanje vseh poljskih pridelkov (vštevši sadje in grozdje) zoper uime, v prvi vrsti zoper točo.

Vsako posamezno pokrajino naše države je zastopal po en starejši veščak zato, da so se mogle presoditi razmere v vseh pokrajinah ter prilagoditi na ta način po ministrstvu sestavljeni projekt razmeram po vsej državi. Med razpravo se je izkazala taka sestava konference za praktično in povsem umestno.

Projekt, ki naj bi postal parlamentarni potem državni zakon, obseza 26 členov, ki jih vseh sicer ne morem podrobno navesti, vendar pa sem se omejil na važnejše točke v toliko, da informiram kroge, ki se za omenjeno zavarovanje zanimajo.

Za izplačevanje odškodnine za po toči provzročene škode, ki jih bodo ocenjevale posebne državne komisije, se ustanovi v zmislu člena 7. posební fond z zneskom 100.000.000 dinarjev (400.000.000 kron), ki naj se v dveh zaporednih proračunskih letih po 50.000.000 dinarjev izpolni, in sicer na račun indirektnih davkov.

Dokler se ne bo dosegel ta fond, se z izplačevanjem odškodnin ne bo pričelo, da se obvaruje tako državna blagajna morebitnega prekoračenja izredno velike odškodninske vsote. Za primer pa, da bi se postavil za ta namen že to leto prvi in spomladi prihodnjega leta drugi obrok določenega zneska, bi se moglo pričeti z izplačevanjem odškodnin že leta 1922.

Način cenitve in izplačevanja odškodnin določujejo obširno in točno členi 9. do 22.

Cenitve bodo izvrševali le državni in od države v to zapriseženi strokovni organi, da se prepreči tako vsakršno nesporazumljenje in vsaka pristranost pri cenitvah, kajti prav od načina cenitve je namreč veliko odvisno, kako bo nameravano zavarovanje uspevalo.

Srbija je imela že pred 15 leti oblikovano državno zavarovanje zoper točo, ki je pa že čez tri leta prenehala, baje ravno vsled nerednega delovanja (cenitev) v to določenih komisij. S količjak pretranimi ali površnimi cenitvami se namreč odškodninske vsote lahko tako kolosalno zvišajo, da prekoračijo razpoložljiv fond.

Glavni namen takega zavarovanja ni in ne more biti, da bi se posamezne oškodovance vsakokrat za celotno njim provzročeno škodo na podlagi tržnih cen odškodovalo, marveč da se jih reši iz velike zadrege ali bede, ki jim utegne nastati s pokončanjem vsega pridelka.

Nasprotno pa je glavni cilj zavarovanj zoper uime, da se vzpodbudi kmetovalce do intenzivnejšega obdelovanja njih posestev, če vidijo, da so za primere elementarnih nesreč (uničenja grozdja, sadja, žita itd.) vsaj deloma obvarovani pred škodo. In vse to bo zagotovljeno z obveznim državnim zavarovanjem, za katero bodo prispevali vsi indirektni davke plačujoči sloji.

Nekmetovalci ne bodo imeli sicer od nameravanega zavarovanja nikakršne direktne koristi, pač pa količkoliko indirektno korist s tem, da se bodo poljski in drugi pridelki v vsej državi z intenzivnim obdelovanjem znatno zvišali, kar bo provzročilo sorazmerno znižanje cen.

Iz tega vzroka je to idejo toplo pozdraviti in škoda bi bila, ko bi skupščina takega zakona takoj ne udeležila, ker prej ali slej bo moralo do tega priti.

Končno pripomnim še, da se je razmotrivalo obenem tudi vprašanje glede zasebnih zavarovalnic zoper uime, katerim se ne bodo delale nikakršne ovire.

Fr. Gombač v Ljubljani.

Pokrajinske vesti.

(Prihodnja seja načelnštva SKS. za mariborsko okrožje) bo dne 3. novembra v celjskem Narodnem domu. Seja se bo pričela ob desetih dopoldne. — Tajništvo.

(Za pogorelce v Hrastju pri Cerkljah.) Poslanec Janko Rajar je posredoval pri ministru za gozde in rudni-

Raznoterosti.

ke, da bi dobili pogorelci v Hrastju iz državnih gozdov kostonjeviške gručine potreben stavbni les, dalje je posredoval isti poslanec pri okrajnem agrarnem uradu v Ljubljani, da bi dobili prizadeti pogorelci mehek stavbni les iz mokriške gručine. Pri obeh uradih se mu je zagotovilo, da se bo nakazal les po jako znižani ceni.

(Kupujte znake SKS.) Načelnstvo „Samostojne kmetijske stranke“ je založilo zelo lepo izdelane znake SKS. Tovariši, tovarišice! Znak SKS. je znak boja za Staro pravdo. Kdor je proti njej, je izdajalec kmetijskega stanu. Dokazite vsemu svetu, da ste potomci ponosnih slovenskih puntarjev z znakom SKS. na prsih; da vidite vsakdo, kako stojimo vedno in povsod čvrsto za našo kmetjsko misel. Naš znak je časten znak — tega ne pozabite nikoli! Zato se zavedajte, da bodi, kadar se blesti na Vaših prsih znak SKS., Vaše ponašanje vzorno, ker po Vas bodo sodili vso stranko in ves kmetjski stan. Znak na prsi, toda nosite ga vedno s častjo! — Znake se naroča pri tajništvu SKS. v Ljubljani in pri okrajnih odborih SKS.

(Ljubljanski župan dr. Perič) je potrjen. S tem dobi vendarle Ljubljana svojega župana.

(Ljubljana brez podžupana.) Za ljubljanskega podžupana je bil izvoljen narodni socialist učitelj Ambrožič. Ker državni uradnik ne more biti podžupan, zato se je moral g. Ambrožič — kot učitelj je namreč državni uradnik — odpovedati ali podžupanski časti ali pa učiteljski službi. Ker ni zvezano podžupanstvo z nobenimi dohodki, se je g. Ambrožič odpovedal podžupanstvu. Ne moremo razumeti politične površnosti, da narodni socialisti tega niso mogli premisliti že pred volitvijo podžupana.

(Državno kmetijsko nadzornišvo) se je ustanovilo v Mariboru. Za vodjo urada je imenovan višji vinarski nadzornik Matjašič.

(Mreža se trga.) Poslanec Janez Brodar je dejal nekemu svojemu zaupnemu prijatelju, da se moramo združiti vsi kmetje, pa naj pripadamo tej ali oni stranki. Bravo, poslanec Brodar! Vendar enkrat ena v resnici pametna! Kaj pa pravite k temu Vi, Stanovnikov atek, ker so Vas ujeli v bolji trdnjaki mrežo kot pa poslanca Brodarja? Upamo, da vseeno ne v tako trdo, da ne bi mogli tudi Vi izpregledati, da je skrajni čas, da se kmetje združimo in ločimo od gosposkih dolgih sukenj!

(Državne cigarete.) Klerikalno časopisje, ki si je v svesti, da brez laži vedno na novo iznajdenih, ne more živeti, trobi zadnje čase v svet, da dobiva med drugimi tudi podpisani kot podpredsednik parlamenta, brezplačno ali po polovični ceni mesečno 800 cigaret itd. K temu resnici na ljubo to-le: Svoječasna privremena vlada (pred volitvami) je odročila s sodelovanjem dr. Korošca, da dobe razni ministri, njih pomagači, predsednik in podpredsednik parlamenta itd. brezplačno ali za polovično ceno večjo množino najfinjših cigaret. Ta odredba je v veljavi še danes. Da se s tem okoristijo, so klerikalni paraziti v bivših vladah s svojimi kolegi prav pridno pušili ali razdajali, ali celo prodajali fine cigarete, ki so jih jemali od države brezplačno ali po polovični ceni. Ko pa je bilo po volitvah izbrano sedanje predsedništvo parlamenta, niso niti predsednik, niti kateri izmed podpredsednikov (torej tudine podpisani) ali kak drug funkcionar parlamenta vzeli niti ene cigarete, bodisi brezplačno, bodisi po polovični ceni od države. Četudi bi to po dotični naredbi lahko storili, smo smatrali to vendar za umazan, poštenjaka nevreden čin. Kakor za vsako hudobijo, tako hočejo klerikalci tudi za to, kar so sami poželi — pokradli — državi, zvaliti krivdo na druge, ki so nedolžni. Sicer pa pride tudi za Vaše popušene cigarete še obračun. — V Globokem, dne 15. oktobra 1921. Ivan Urek s. r., podpredsednik parlamenta.

(Urek je interpelliral ministra za finance za prost uvoz gumija) tako neumno laže „Pijani gospodar“. Kakor da bi bil to kakšen greh! Gumi je vendar neobhodno potreben in uvažati se ga mora, ker do sedaj še ne raste v Jugoslaviji, pa čeprav vrti slavni urednik „Pijanega gospodarja“ ves dan „eucel“ po ustih in premišljuje, kako bi v svoji pijanosti pogruntal kako posebno mastno laž o samostojnosti. Zalibog, da ni „eucel“ „Gospodarjevega“ urednika iz gumija, ampak iz lepo trebušaste steklenice. Zategadelj bi bilo v resnici dobro, če bi „Gospodarjevi“ šefi zamenili steklenico s pravim otročjim „eucelom“, ker bi potem „Gospodar“ vsaj malo bolj krščansko pisal.

(Odgovor gospodom okrog „Pijanega gospodarja“, pravilno „Ljudskega sleparja“, in „Straže“) enkrat za vselej. Ker se me že na vse različne načine hoče osoviržiti pred ljudstvom, sem primoran Vam dati nastopni odgovor, ki si ga zapomnite: Vi, sleparji, ali res mislite, da bo šlo še dolgo tako na-

prej? Ne, in nikdar ne! Če Vi to mislite, potem ste res že zgrešili pot, ker Vas že preprosto ljudstvo obsaja in ker se Vaši lastni pristaši zgražajo nad pisarjenjem Vaših nekršćanskih listov. Izgubili boste že tiste, ki so bili do sedaj Vaši najvestejši kimavei. Ali res mislite, da smo šolarji? Povem Vam, da dospe vsaka stvar enkrat do vrhunce in Vi ste vsi vrhunec že dosegli in sedaj greste navzdol in ne pomaga Vam niti sto takih „Pijanih gospodarjev“ niti deset Korošcev, Roškarjev ali kakor se že vsi imenujejo. Na vse Vaše hujskarije in umazanosti ne bom odgovarjal. Zagotavljam Vam pa še enkrat, da bo prišel čas, ko bo tudi Vam v Cirilovi tiskarni zmanjkalo sape. Če še ne boste nehali, bomo pa prišli zavedni samostojneži z bikovkami in s tem naš dolg poravnali. Oprostite, gospodje, da se kaj takega poslužujem, toda naučil sem se tega od Vam! — Kmet iz mariborske okolice.

(Dr. Ogrizek, voditelj celjskih klerikalcev) in znani hujskač na klerikalnih štajerskih shodih, je dne 2. oktobra zvečer v kavarni „Evropa“ v Celju v družbi šestih pristašev SKS. in dveh radikalnih poslancev iz Srbije izjavil to-le: „Nikakor se ne strinjam, temveč nasprotno odločno obsojam barabsko pisavo „Slovenskega gospodarja“ in „Straže“ ter izjavljam pod častno besedo, da ne sodelujem pri teh listih, ker se mi njih umazanost gnusi“. Ne vemo sicer, koliko velja „častna beseda“ klerikalnega advokata, pripominjamo pa, da je bil tačas dr. Ogrizek malo „v rožah“. Ker pa vemo, da ravno vino govori resnico, smo radovedni, če bo junak Ogrizek imel tudi „trezen“ toliko poguma, da bo povedal javno svojo spredaj navodeno sodbu o klerikalnih listih. — Slično je dejal neki klerikalni učitelj iz celjske okolice nekaj tednov prej večim našim pristašem: „Za glasilo SLS. priznavam samo „Slovenca“. „Gospodarja“ in „Straže“ ne maram več čitati in ju ne priznavam za lista SLS., temveč za glasilo nekaterih izpričenih ljudi, ki ju pišejo.“ Tako sodijo klerikalni inteligenti o teh listih! Za klerikalne kmete pa naj bo to edina duševna hrana, iz katere naj črpajo vso svojo znanost. Čestitamo!

(Dr. Pegan definitivno suspendiran kot odvetnik.) Stal sedmorice v Zagrebu je definitivno izrazil svojo sodbu in suspendiral dr. Pegana za štiri mesece kot odvetnika. Kazen je pre nizka, ker človek, ki se je na tak grd način izpostavil za avstrijske rablje, ne zasluži prav nobenega priznanja. Moralni učinek obsodbe pa je uničujoč. Radovedni smo le, če se bo dr. Pegan „Slovenec“ še v bodoče zagovarjal Peganovo dejanje!

(Zastoj pošiljajo po deželi „Avtonomista“.) in sicer v takih množinah, da se moramo kar čuditi debeli kasi, ki plačuje težke tisočake za prazno slamo, ki jo mlati od tedna do tedna „Avtonomist“. Ker se „Avtonomist“ tako silno izpodtika nad besedo „Karlism“ in ker je tako navdušen za vojna posojila, bi skoraj da uganili tisti vir, ki omogočuje tako radodarno razdajanje cunje, ki ji pravi ljudstvo vse drugo, samo „Avtonomist“ ne. Ampak g. Propeluh, če hočete ujeti ljudstvo na svoje limanice, si morate preskrbeti že močnejši lep in ne takega, kakršnega ima v sebi Vaša avtonomija. Toda, zakaj ne propagirate avtonomije tudi v cerkvenih stvarih? Ali je Vam morebiti v tem oziru zavezan jezik s zlatim vozom? Hvalite Judotiskarno, da je izdala ceno šolske knjige, ki velja 144 kron, zgražate se nad bedo duhovnika, ki je dobil za boro 500 litrov vina (to je najmanj 10.000 kron), kar mora dati za to državi 800, pravilno 780 kron trošarine? Gospodje, le sekajte po državi, saj ste itak premajhni, da bi ustavili razvoj!

(Pasji kontumac.) Okrajno glavarstvo za ljubljansko okolico je razposlalo vsem županstvom dopis, v katerem trdi, da ne more razveljaviti pasjega kontumaca, ker si še niso vsa županstva nabavila pasjih znakov in jih razdelila. Občine, ki imajo pasje znamenke uvedene že več let, morajo sedaj trpeti zaradi tistih občin, ki jih še do danes niso avedle. Spričo tega odlok okrajnega glavarstva pač ni posebnost moder. Veliko boljše bi bilo ukiniti pasji kontumac in naročiti konjaču, naj vse pse, ki letajo brez pasjih znakov, polovi in pokonča. Seveda bi moral okrajno glavarstvo to prej razglasiti. Upamo, da gospodje pri glavarstvu popravijo svojo „salomonsko“ razsodbo.

(Kmetijski pouk po deželi.) Oddelek za kmetijstvo pri pokrajinski upravi za Slovenijo priredi na podlagi došlih prošenj v nedeljo dne 23. oktobra predavanja v teh-le krajih: 1.) V Orešnjem vcu pri Slovenski Bistrici (predava strokovni učitelj inž. Petkovšek o izboljšanju travništva), 2.) v Tinjah na Pohorju (predava živinorejski inštruktor Zupanc o živinoreji), 4.) pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji (predava strokovni učitelj inž. Kropivšek o govedoreji), 5.) pri Sv.

Benediktu v Slovenskih gorah (predava strokovni učitelj Priol o sadjarstvu), 6.) v Globokem pri Brežicah (predava ranatelj Belle o kmetijstvu). Kmetovalci, udeležite se predavanja polnoštevilno!

(Za tiskovni sklad SKS.) je daroval tovariš Janko Šumi v Lescah 200 kron. Živel darovalec! — V isti namen je nabral tovariš Anton Školj v Skrljah 80 kron. Živel! Posnemajte!

(Čast takim fantom!) Naša mlada tovariša Ivan Kronovšek ml. in Josip Plaskan sta nabrala po vrnitvi z žalskega tabora v veseli družbi za naš tiskovni sklad 100 kron. Živela!

(Polhov gradec.) Vsak je raja gospod kakor kmet ali delavec in vsak bi bil raja bogataš kakor pa revež. Nas Pograjce pa je usoda žalibog postavila na zadnje mesto. Polhov gradec je vas, ki obsega približno 70 števil in ki ima zemlje komaj za 10 posestev; vendar se mora od tega živeti vse. Tvarnice ni nobene, obrti pa razen malo strojarstva komaj za domačo potrebo. Ni se torej čuditi, če so naše gnotne razmere slabe. Zato moramo biti iz srca hvaležni vsakomur, kdor nam hoče pomagati. Če sodimo po besedah, potem sta v tem oziru na prvem mestu Tomšič in Rihar, njiju dejanja pa se kažejo v čisto drugi luči. Vsako stvar obrneta tako, da je njima v prid, mi drugi pa smo jim deveta briga. Samo, da se njima polnijo mošnjički — pa mirna Bosna. Tako sta delala že pred vojno, še bolj med vojno in tako bosta delala tudi še naprej, če bodo Pograjci tako neumni, da jima bodo za molze kravice. Poizkušala sta z zadrugo, toda na tak način, da se moramo vsi čuditi. Dasi sta pobrala deleže, vendar sedaj ne vemo, kje so, in tudi ne, kje je zadruga, ki je umrla, če se je rodila brez krsta. Sedaj bi nas rada osrečila z elektriko, ki je za kraje v bližini mest ali kjer je dosti obrti, potrebna. Za nas, ki redimo komaj vsak po eno kravico in ki imamo vrhu tega navadno za približek kopo otrok, pa je taka potrata naravnost budalost. Nas je Bog že preskrbel z lučjo. Dal nam je sonce in hmo. Če se bo petrolej tako podražil, da ga nam ne bo mogoče kupiti, si bomo pa urezali trske, kakor so delali naši predniki in imeli bomo elektriko. Če hočeta Tomšič in Rihar s svojimi pokornimi slugami, ki upajo pri upravi elektrike na mastne dohodke, imeti elektriko, naj si jo kar napravita, toda brez naših stroškov. — „Domoljubov“ dopisnik naj pride še vendar na dan z imeni tistih nerodnejšev, ki delajo na koru nemir, ker drugače jih bo navedel drug list. Obenem mu tudi svetujemo, naj pometa pred svojim pragom, ker imel bo toliko posla, da mu bo zmanjkalo časa za redne napade na naše moze, katerim ni niti vreden, da bi jim pogledal v obraz. Potem se tudi ne bodo godile take stvari, kakršne so se godile v nedeljo na „kroni“, kamor dopisnik tako rad zabaja in kjer se brhka krčmarica tesno „oklepa krščanskih načel“ — Kaplanu pa Bog blagoslovi njegove orle, oziroma vole!

(Zgoraj Tuhič.) Gospod Janko Matjan, župan in načelnik gasilnega društva, nam je poslal z ozirom na naš dopisni popravek. Ker je popravek predolg in ker ne odgovarja zahtevam tiskovnega zakona, ga ne morem priobčiti v celoti. Gospod župan označuje vse naše navedbe za neresnične in pozivlje našega dopisnika, naj bi ponovil svoje očitke s polnim imenom. To v vednost našemu dopisniku!

(Kam plovemo?) V Smartnem pri Litiji se je dogodilo to-le: Posestničen sin Josip Mak je pozdravil rudarja Božiča s sokolskim pozdravom „Zdravo!“ — Požič pa mu je priložil klofuto in dejal: „Dobro večer mi moraš reči“. Mak je nato stekel proti domu Božiča za njim. Pred hišo ga je Božič dočel in mu porinil nož v rebra, rekoč: „Na, tu imaš pa „Zdravo!“ Mak je obležal v krvi, a Božiča so izročili sodišču.

(Iz Bele krajine.) Krvava nedelja. Prošlo nedeljo so blagoslavljali v Tuševem dolu pri Črnomlju zvonove, kar se je pa zelo žalostno končalo. Že prej se je govorilo, da morajo pobiti Sokole. Ker je spoznal sadove klerikalne hujskarije, zato je naš tovariš župan Agnič s svari okrajnega glavarja, naj ne da zagrizenemu klerikalcu Struelju koncesije za točenje vina. To da svari ni pomagalo. Vino so jo točili in posledica je bila, da je klerikalni zagrizenec Struelj ranil z nožem šest ljudi, izmed katerih je eden smrtnonevarno ranjen. Še enkrat! Starši ne dajate svojih otrok v klerikalna društva, da ne postanejo še ubijalci, zakaj tako sirova je vzgoja v teh družtvih!

(Iz Rajhenburga.) V soboto je po izplačilu ranil z nožem rudar Brili nastavljenca Spicerja. — Kukovičev fant iz Leskoveca je grozil, da bo zaklal prvega gosta, ki pride v gostilno. Svojo sirovo grožnjo je tudi izvršil in napadel brez povoda delavca Vičiča, ki je odpeloval v gostilni na poti proti domu. — V noči od sodebne na nedeljo je zažgala zločinska roka gospodarsko poslopje posestnika Fabjančiča, dan

kesneje pa je postala žrtev ognja Savčeva hiša na Likovem vrhu. — V Rajhenburgu imamo torej tako bogato zločinsko kroniko kakor v kakem velikem mestu. In vse zaradi alkohola. Zategadelj bo pristojno oblastvo zapiralo ob plačilnih dnevih vse gostilne v Rajhenburgu, Senovem in Armen-sku.

(Resnica o zadnjem živinskem sejmu v Ptuj.) Od resnice neodvisna mariborska „Straža“ se drzne popisovati dogodke, ki so zanj tako neprijetni, da bi storila boljše, če bi o njih molčala, ker sicer mora biti njena laž razgaljena pred vsem svetom. Vseeno pa se drzne ta nesramni list nalagati naše ljudstvo, češ da so šli naši poslanci na roko domačim mesarjem s tem, da so jim pomagali s policijo odstraniti italijanske kupece, vsled česar da je živinska cena padla. Ta trditev je pobalinska laž, na katero bi pač najljepša znala odgovoriti poslanca Kirbiš in Dobnik, ki pa lahko z mirno vestjo prezirata to gnusno laž, ker vemo pač vsi, ki smo na istem sejmu prodajali živino, pravo resnico. Nekateri naši mesarji in prekupevalci, ki bi radi kupili poceni našo živino, niso mogli mirno gledati primorskih kupecev, ker so le-ti več ponujali za živino kot oni. Okoli desetih predpoldne, ko bi se morala razviti najboljša kupčija, so kar na enkrat izginili primorski kupci. Izpočetka se je reklo, da so morali proč, ker je izvoz živine prepovedan, kmalu pa se je zvedelo, da so bili odgnani k zasiljanju na okrajno glavarstvo, kamor je hitel takoj intarvenirat naš poslanec Kirbiš. Naših živinorejcev se je polotila na sejnišču taka razburjenost, da je iz strahu pred njuni pobegnila večina domačih mesarjev. Tedaj je prikorakal proti sejnišču naš poslanec Dobnik, kateremu so se pritožili naši živinorejci zaradi odstranitve primorskih kupecev. Poslanec Dobnik se je obrnil takoj zaradi tega na bližajočega se policijskega komisarja in, ko je zvedel vse podrobnosti, odšel nemudoma skupno s komisarjem na okrajno glavarstvo, kjer je s poslanecem Kirbišem vred dosegel, da so bili v nekaj minutah izpuščeni primorski kupci. Nato se je začela živahna kupčija. S primorskimi kupci se je podal na sejnišče naš poslanec Dobnik; ljudstvo je vzklikalo hvaležno njemu in naši samostojni stranki, ki tako neustrašeno zastopa vse stanovne na deželi. Poslanca Dobnika so mestni mesarji kmalu obkloili in mu tožili, da morajo prodajati meso po jako nizkih cenah in da ne morejo živine tako drago kupovati kot tuji mesarji. Poslanec Dobnik jim je pojasnil, da temu nista kriva ne kmet, ne naša stranka, temveč mestna občinska uprava, ki določa cene; zdrava pamet pa kaže, da bo prodal kmet živino tistemu, ki mu je bolj plača; dalje jim je pojasnil, da je tudi on za to, da se prodajne cene za meso zvišajo, in sicer tako, da bi kupovali premožnejši sloji meso po višji, ubožnejši sloji pa po nižji ceni. Mesarji so njegovo besedo sprejeli s pohvalo in se čudili, da čuti kmetjski poslanec tudi z ubogimi mestnimi stanovni. — Le takšna in nikakor drugačna je resnica o ptujkem sejmu. Mi živinorejci pa, ki smo vse to videli in slišali, se v prvi vrsti iskreno zahvaljujemo obema našima poslanecema za njih neustrašeni nastop, s katerim sta zopet pokazala, da je le samostojna stranka prava zastopnica in zaščitnica kmetjskih in delavskih koristi. V drugi vrsti pa z gnusom obsojamo lažnivo mariborsko „Stražo“. Vun s to lažnivo cunjo iz vsake poštene hiše! — Nekdo, ki je bil navzočen.

(Sv. Lenart pri Veliki nedelji.) Na prošnjo „Izbobraževalnega društva“ priredi oddelek za kmetijstvo v nedeljo dne 23. t. m. ob osmih zjutraj v šolskih prostorih predavanje o govedoreji. Predaval bo strokovni učitelj g. inž. Kropivšek iz St. Jurja ob južni železnici. Živinorejci, udeležite se predavanja polnoštevilno!

(Shod v Vuzenici.) V Vuzenici, središču zelene Pohorja, je bil v nedeljo dne 9. oktobra nad vse dobro obiskan shod SKS., na katerem je poročal poslanec Drogenik, ki je pojasnil in obrazložil današnji politični kakor tudi gospodarski položaj. Kako bi lahko bilo bolje, ako bi se hujskači raj oprijeli dela in pomagali zidati skupno z drugimi, kakor pa da razdirajo. Mislimo, da je sleherni na shodu navzočni zborovalec videl resnico in obsodil hujskanje klerikalcev kakor tudi takozvanih rdečkarjev (socijev), ki se vsiljujejo v naše zeleno Pohorje. Na shodu so bili navzočni tudi nekateri klerikalci in rdečkarji, ki se pa niso upali ugovarjati, ampak so močje priznali pravilnost izvajanj poslanca Drogenika. — Isti dan je poročal tovariš poslanec Drogenik tudi v Trbovnjah. Njegovo poročilo so navzočni zborovalci z navdušenjem odobrili, njegovega samega pa pozdravili pri odhodu celo z domačo godbo.

(Iz Prekmurja.) „Prekmurski glasnik“ javlja, da bo most pri Deklečevju v kratkem dograjen. Tudi česta iz Deklečevja na Veržeje je skoraj dograjena. Na ta način dobi Prekmurje vendarle zvezo s Štajersko.

(Banke tibotapke.) Na ljubljanski pošti je prišel ravnatelj Vrtovec na sled brezvestni špekulaciji zagrebških bank (čifutov). Ker je namreč prepovedana prosta trgovina s tujim denarjem, zato so pošiljale zagrebške banke tuj denar v priporočenih pisnih v tujino in s tem silno škodovala naši valuti. Ker je tako postopanje kaznivo, zato je ljubljanska pošta vsa ta pisma (235 po številu) zaplenila. Mogočni pokrovitelji teh bank pa so izposlovali, da se bankam denar vrne. Toda o tej stvari še ni izpregovorjena zadnja beseda. Naše poslance zategadelj opozarjamo na to zločinsko delo čifutskih zagrebških bank. Ne sme obveljati na čelo, da bi velike tatove izpuščali, mal pa obežali, ampak prav nasprotno je treba postopati. Treba je ne le denar zapleniti, temveč vse krivce še posebe kaznovati in kmalu se bo naš primanjkljaj zmanjšal!

(Velikanske obsodbe) je izreklo mariborsko draginsko sodišče. Mesar Vlahovič je bil obsojen na 100.000 kron globe in mesec dni zapore, ker je prodajal meso nad določeno ceno. Za isti prestop je bil obsojen mesar Filipič na 200.000 kron globe in mesec dni zapore. Gostilničarka, ki je mesarja ovažila, a sama plačala višje cene, je pa bila obsojena na 4000 kron globe in deset dni zapore. — Nam se zdi, da spominjajo vse te obsodbe na znani pragovor, ki pravi, da male obežajo, velike pa izpuščajo. Banke zahtevajo do 170dstotne obresti. Toda, ali ste že kdaj slišali, ljudje, da bi bila katera obsojena?

(Orel — ubijalec.) Lepe sadove rodi klerikalna vzgoja. V nedeljo dne 9. oktobra je bilo v Nemški vasi pri Ribnici žegnanje. Kakor je že ob takih prilikah navada, se je vršila mala vaška veselica, ki bi se bila končala v najlepšem redu, da je ni motilo nekaj Orlov, na čelu jim 17letni trgovski pomočnik Rotar. Vsed tega je opozoril posestnikov sin Jože Češarek razgrajajo, naj mirujejo. To je Rotarja tako razjezilo, da je potegnil samokres in ustrelil Češarka v čelo. Češarek se je zgrudil in na mestu umrl. Rotar je nato pobegnil, toda še isto noč so ga prijeli orožniki in ga izročili sodišču. — Starši, ne pošiljajte otrok v orlovska društva, v katerih se s hujskarijami vzgaja samo sirovost!

(Vse Srbe je treba pobiti.) je kričal neki pijan mizar južne železnice. Toda vtaknili so ga v ječo, kjer pobije sedaj mačka.

(Stavka mizarskih delavcev v Mariboru je končana.) Delavcem je bil dovoljen 200dstotni povisek mezl.

(Bukev je zdrobila nogo) posestniku Lovrencu Ravniku iz Rovta v Bohinju.

(Nesreča na lovu.) G. Filip Černe, v vseh narodnih krogih spoštovani in priljubljeni sodnik v Komnu na Krasi, je ponesrečil na lovu. Pri padcu se mu je sprožila puška. Strel ga je zadel tako nesrečno, da je na voznji v bolnišnico umrl. Pokojnik je bil star šele 35 let in eden izmed tistih redkih sodnikov, ki vztrajajo na svojem mestu, čeprav jih Italijani preganjajo na vse načine. Zapustil je vdovo in tri otroke. Blag mu spomin!

(Grozen roparski umor.) V Ziech pri Konjicah je bil zavratno napaden Vinđigrecov lovski oskrbnik Sever, ko se je vračal od večernega vlaka iz Loč na svoj dom v Spitalič. Morilec ga je udaril s težkim kladivom trikrat po glavi, nato pa mu je prerezal še vrat in ga vleklo s ceste v jarek, kjer ga je oropal. Umor je ljudstvo silno razburil, ker tudi najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi se v tem okraju izvršil že kdaj sličen zločin.

(Ne igrajte se z granatami!) Na cirkovskih pašnikih pri Pragerskem so našli dečki Čolan, Umek in Belca granato, ki so jo račeli razbijati. Naenkrat je granata razpočila. Učinek je bil strahovit. Belca je oblezel na mestu mrtev, Čolanu so razbili drebci glavo in mu zmečkali ude tako, da je umrl čez dve uri, Umek pa je bil težko ranjen na trebuhu in je podlegel prav tako ranam. Starši, pazite na otroke!

(Velik gozdni požar.) V Gozdniku pri Trbovljah je izbruhnil gozdni požar, ki še do danes ni pogašen. Do sedaj je pogorelo nad 50 oralov gozda, med tem deset oralov novih nasadov. Ogenj je zaneli neki kmet, ko je pekel krompir. Skrajna malomarnost pa je, da je bilo šele nekaj dni po izbruhu požara obveščeno politično oblastvo o požaru. Ta brezbriznost je povzročila milijonsko škodo. Na pomoč so prišli vojaki, ki so omejili ogenj šele potem, ko je pogorelo že vse oralov gozda.

(Velik požar) je izbruhnil dne 12. oktobra v Postojni in uničil peststvo gospoda Franketa. Škoda je ogromna. (V rajhenburškem rudniku) so se zrušili glavni predor, ki veže rudnik s progom.

(V St. Juriju ob Pesnici) si je zažgala blazna ženska hišo. Prepeljali so jo v norišnico.

(Prekmurski poljedelski delavci) ki delajo na Madžarskem in dobivajo za

delo plačilo v poljskih pridelkih, ne plačujejo nobene carine.

(Ljudsko šolstvo v Dalmaciji.) Ministrstvo za prosveto je odredilo, da se vse trirazrednice razširijo v štirirazrednice.

Tabor v Ljutomeru.

Tabor «Samostojne kmetijske stranke», ki je bil dne 18. septembra t. l. v Ljutomeru, je sijajno uspel.

Tabor je otvoril tovariš Lipša ter podal besedo tovarišu poslancu Drogeniku, ki je poročal temeljito o delovanju poslancev SKS. Opisal je dalje klerikalno gonjo in lenuharenje njih poslancev ter predvsem poudarjal, da se morejo kmetje le potem združiti, otresti gosposke nadoblasti.

Nato je povzel besedo tovariš Dobnik. Pojasnil je navzočnim ustavo in povedal resnico o centralizmu in avtonomizmu, o katerih klerikalci toliko kriče, da se jim kar pene iz ust cede. Dalje je razkril ljudstvu gorostasno laž o tistih 200 milijonih kron, katere so baje samostojnežji dobili po trditvi klerikalcev. Njegova razkritja so učinkovala naravnost porazno in zaprla navzočnim klerikalnim hujšakom popolno ma šapo. Poslanca sta tudi dokazala, na kako podel način sleparijo ti brezvestni klerikalci ubogo ljudstvo. Pozvala sta navzočne klerikalne hujšake, naj nastopijo in dokažejo trditve «Pijanega gospodarja» in «Straže». Toda vsi so molčali in zaman jih je ljudstvo pozivalo. Molčali so osramočeni kot zid, ljudstvo pa je spoznalo resnico.

Tabor je rodil tako popoln uspeh, kar so pokazale tudi resolucije, ki so bile z velikim navdušenjem in soglasno sprejete.

Politične vesti.

(Kralj Aleksander) se vrne v domovino sredi tekočega tedna. Okreval je popolnoma.

(Narodna skupščina) je sklicana na dan 20. oktobra.

(Novo konstituiranje skupščine.) Ministrski svet je sklenil narodno skupščino sklicati z ukazom. Pri tej priliki se izvrši novo konstituiranje skupščine. Najbrže bo izvoljeno dosedanje predsedništvo. Prvo sejo bo otvoril najstarejši poslanec, to je bivši ban Matko Laginja.

(Naša vojna mornarica.) «Riječ» poroča, da je odplul v naše kraje drugi del vojnih ladij, ki nam jih ima dati Nemčija. Ladje vodijo nemški častniki, mostvo in zastave pa so naše. Flotila sestoji iz šestih edinic.

(Protić in Radić.) Našo trditev, da ne bo lahko spraviti Protića in Radića skupaj, potrjuje ljubljanski «Slovenec», ki poroča precej točno o uspehu Protićevega obiska pri Radiću. Pri tej priliki je povedal Radić svoje glavne zahteve. On namreč zahteva takozvano Malo Hrvatsko ter prepusti Srbom Hrvate Bosne in Hercegovine, Vojvodine in Srema. Za Dalmacijo pa zahteva plebiscit. Na ta način bi se vstvarila Velika Srbija in poleg nje Mala Hrvatska z velikimi avtonomnimi pravicami, ki bi bila skoraj samosvoja država. Zategadelj hoče Radić tudi za sebe pravico, da imej Mala Hrvatska v tujini svoje diplomatsko zastopstvo. Veliki gromovnik Radić se je s tem pokazal za silno majhnega človeka. Ne le, da ne poizkuša rešiti hrvatskega vprašanja, žrtvuje naravnost, da govori mo v njegovem slogu, večino Hrvatov Srbom, ter je zadovoljen, če bi bil v Mali Hrvatski, ki bi bila zelo podobna mali vasi, nekronani kralj. Radić se je s tem jako kompromitiral in vse kaže, da je to prvi uspeh, ki ga je dosegel Protić.

(Papež proti češkim klerikalcem.) Slično vlogo kakor pri nas SLS., igrajo na Češkem nekateri klerikalci, na čelu jim župnik Hlinka. Te dni je bila deputacija čeških klerikalcev pri sv. Očeta, kjer so se pridno pritoževali čez svojo domovino. Toda od sv. Očeta so dobili odgovor, ki jim bo še dolgo zvenel po ušesih. Papež je namreč dejal, da se kurija ne sme vmešavati v notranje razmere suverennih držav. Kardinal Gaspari pa je celo poudaril, da se ne sme govoriti v politiki o katoliških strankah, ker bi se moglo tako govoriti, da hočejo politične stranke gosloviti «v imenu katoliške cerkve», kar pa ni dopustno. — Gospodje voditelji SLS., kaj pravite Vi na to? Ali se ne pravi to, da prepoveduje sv. stolica zlorabo katoliške cerkve v politične namene? Ali se ne pravi to z drugimi beseda-

mi, da se mora prepričati zloraba vere na vsak način, če ne drugače, pa s kancelparagrafom?

(Anarhija v Albaniji.) Po zadnjih poročilih iz Albanije se nahaja albanska vlada v Tiranji v naravnost obupnem položaju. Bivši albanski ministri so voditelji opozicije, ki širi med narodom nezadovoljstvo. Ljudstvo noče več dajati ne vojakov, ne živil. Vse se tudi brani plačevati stroške za vzdrževanje vojske.

(Ob albanski meji.) Albanske čete, ki so imele do sedaj le nekaj manjših topov, so dobile iz Italije baterijo težkih topov. Tudi število poljskih topov se je podvojilo. Ker je naša vojska koncentrirana, se Albanci ne upajo vpadati v naše ozemlje. Vsak dan se vrše majhne praske, v katerih podlegajo redno Albanci.

(Italijanski nastop proti nam.) Italijanski zunanji minister Della Torretta je zahteval, da umakni Jugoslavija svoje čete z albanske meje. Dobra je ta! Albanci smejo pripravljati in izvrševati vpade na našo zemljo, mi pa se ne bi smeli niti braniti! Kaj mislijo Italijani, da smo mi na glavo padli, da bomo trpeli take nesramne zahteve!

(Sporazum v Benetkah.) Italijanom je zopet uspel naklep proti nam. Posrečilo se jim je pomiriti avstrijske Nemce in Madžare s tem, da so pokazali na nas kot na svoje sovražnike. To je izdajalstvo zavezništva, s katerim so Italijani vnovič dokazali, da ni na vsem svetu tako verolomnega naroda, kakor so ravno Italijani. Poudariti je tudi treba, da nasprotuje beneški sporazum določbam trianonske pogodbe, ki jasno pravi, da je zapadna Ogrska avstrijska. Vseeno pa so preko tega skovali pod vodstvom laškega zunanjega ministra Madžari in Avstrijci sporazum, po katerem naj dobi Avstrija zapadno Ogrsko razen šopronjskega komitata, o katerega pripadnosti naj odloči plebiscit. Zato pravi čisto pravilno glasilo češkega zunanjega ministra «Cas», da more obveljati sporazum le, če mu pritrdi mala antanta.

(Kako je prišlo do sporazuma?) Avstrijski kancler Šober je pojasnil, kako da je prišlo do sporazuma. Avstrijci niso namreč nikakor hoteli sprejeti kompromisnega predloga laškega zunanjega ministra, kar je tudi popolnoma naravno, ker bi se morali s tem odreči šopronjskemu komitatu, ki ga je trianonska pogodba prisodila Avstriji. Tedaj pa je zagrozil Della Torretta, da bodo odrekli Avstriji zavezništvo vsako denarno podporo, če se ne sporazume z Madžarsko. In to je zlomilo odpor avstrijske delegacije, ki je nato sporazum podpisala.

(Predaja zapadne Ogrske.) takozvane Burgenlanda, se izvrši na ta-le način: Plebiscit se izvrši najprej v Šopronju, nato pa v sosednjih občinah. Madžarsko vojaštvo ostane na svojih mestih, pritegne pa se italijansko vojaštvo. Potem se proglasi splošna amnestija za prebivalstvo zapadne Ogrske. Avstrija prevzame tudi vse uradništvo. S posebnim pozivom pozove Madžarska vse vstaše, da v desetih dneh odlože orožje. Kdor ne bi sledil temu pozivu, bo kaznovan. Ljudstvo se pozove, naj upornikov ne podpira. Nepokorščina se bo kaznovala kot veleizdajstvo. Če bi se tudi na ta način ne mogla doseči izpraznitve zapadne Ogrske s strani tolpe, tedaj odstopi madžarska vlada in Avstrija se obriše še za zadnji kos zapadne Ogrske. O, Madžari so mojstri! Se pač precej vidi, da so hodili v šolo k Italijanom!

(Madžarska ogroža mir.) Kljub vsem zanikanjem postaja vedno bolj jasno, da pripravljajo Madžari pohod proti Avstriji z namenom, da vzpostavijo habsburško monarhijo. Madžarska mobilizira tajno in v poklicala je že nekaj letnikov. Vsak dan odhajajo na avstrijsko mejo dobro opremljene čete. Zaradi tega so zagrabili v Avstriji delavci z vednostjo vlade za orožje, da obranijo republiko.

(Madžarska in Češka.) Madžari so organizirali na Slovaškem veliko zaroto, ki naj bi vrnila slovaške kmetje madžarski nadvladi. Toda zarota je bila odkrita in vstaja preprečena. Istočasno pa zbirajo Madžari ob slovaški meji močne čete, ki naj bi izzvale na Slovaškem nered in odrgale Slovaško od Češke. Da bi dosegli bolj gotovo uspeh, so se Madžari zvezali s slovaškimi komunisti. Zaradi tega je bila Češka prisiljena poslati proti Madžarski močne čete, da se ne bi ponovili taki dogodki kakor leta 1919.

(Avstrija pred razpadom.) Avstrijska valuta pada čim dalje bolj in avstrijska krona je vredna le še dve pari. Toda njenega padanja še ni konec. Tujci, kakor tudi domačini se trudijo ta padec še pospešiti, da morejo tako ceneje nakupovati blago skrahirane Avstrije. Dunajske trgovine so preplavalne in v mnogih trgovinah je tak naval, da morajo trgovci zapreti prostore. Vse se hoče iznebiti avstrijske krone in si zanjo nabaviti blago. Zato raste na Dunaju grozovita draginja in kilogram masti bo veljal kmalu 1000 kron. Banke in podjetja napovedujejo konkurse in vse govori o bližnjem bankrotu. Naravna posledica tega žalostnega stanja Avstrije je, da beži vse z Dunaja. Deželni vladi za Štajersko in Tirolsko zapirata svoje meje proti Avstriji in tako postajata te dve deželi vedno bolj in bolj samostojni državi. Tirolci so poslali v Berlin deputacijo, ki naj doseže priključitev Tirolske k Nemčiji. V Berlinu so dejali, da tega ne morejo podpirati, ker bi pomenilo to sovražni nastop proti Avstriji, zato so se obrnili Tirolci na Bavarce in jih prosili, da se zedinijo s Tirolci. Tako daleč je prišla Avstrija, da je niti lastni državljani več ne marajo. To se vidi tudi v vprašanju zapadne Ogrske, ko niti enemu Avstrijcu ne pade v glavo, da bi branil svojo domovino pred madžarskimi tolkami. Enako obupen je v Avstriji notranji položaj. Monarhisti so pridno na delu in obenem z njimi komunisti. Delavci uprizarjajo štrajk za štrajkom, vodstvo socialne demokracije pa je izgubilo vpliv nad njimi. Če ne pride rešitev od zunaj, je polom Avstrije neizogiben.

(Draginski nemiri na Dunaju.) V zvezi s silnim padcem avstrijske krone, je narasla na Dunaju neizmerno draginja. Delavci so zaradi tega priredili proti draginji velike demonstracije, ki so zadobile velikanski razmah. Vse stojnice na dunajskem sadnem trgu so demonstranti oplenili, razbili dalje več trgovin ter uničili vse, kar jim je prišlo pod roke. Le s težavo je policija, ki obstoji skoraj iz samih bivših oficirjev, napravila red.

(Gorenja Šlezija.) Poslaniška konferenca je sprejela predlog Zveze narodov glede delitve Gorenje Šlezije. Enako je odobrila tudi gospodarske ukrepe, ki jih je predlagala Zveza narodov. S tem je gorenješlezijsko vprašanje rešeno. Za Poljsko še dokaj ugodno, ker dobi 81 odstotkov premogovne produkcije in vse rudnike cinka. V četrtek dne 20. oktobra prevzamejo Nemci in Poljaki v svojo upravo njim prisojene dele Gorenje Šlezije.

(Zaradi odločitve glede Gorenje Šlezije) vlada v Nemčiji silno razburjenje. Državni kancler Wirth je celo zagrozil z demisijo, če sprejme vrhovni svet zaveznikov predlog Zveze narodov. Ker pa je vrhovni svet zaveznikov izjavil, da sprejme vsako odločitev Zveze narodov, je kaj malo verjetno, da bi imele grožnje Nemcev uspeh, posebno še, ker je razsoda Zveze narodov v gospodarskem oziru še dosti pravična, v nacionalnem oziru pa tudi ne ravno krivična.

(Berlin ni več socialističen.) Dosedanja socialistično-komunistična večina v berlinskem občinskem svetu je padla. Socialisti, ki so imeli do sedaj 125 odbornikov, jih imajo sedaj samo 110, dočim se je število meščanskih odbornikov zvišalo od 100 na 115.

(Mirovna pogajanja med Turčijo in Grško) se prično s posredovanjem zaveznikov v kratkem. V ta namen je odpotoval grški ministrski predsednik Gunaris v Pariz, London in Rim. Neuspeh grške armade je s tem službeno priznan. Vse grško ljudstvo dolži kralja Konstantina, da je on tega kriv. Zahteve po njegovem odstopu so vedno glasnejše.

(Velikanska stavka v Ameriki.) Ker so znižale ameriške železnice delavcem plače, so le-ti sklenili splošno stavko, ki izbruhne dne 30. oktobra. Pričakuje se, da se bodo železničarjem pridružili še drugi delavci. Splošna gospodarska kriza je čim dalje silnejša.

(Izpremembra sovjetske taktike.) V Pragi zborujejo te dni ruski socialni revolucionarji, ali kakor se jih splošno po začetnicah imenuje, ruski eseri. Po poročilih listov bodo eseri sklopili tudi o tem, ali se vrnejo vsi v Rusijo, če razglase boljševiki amnestijo za politične prestopke in če skličejo rusko ustavotvorno skupščino.

Eseri trde, da je oboje dosegljivo, ker hoče sovjetska vlada izpremeniti svojo taktiko. Praške esere vodi Kerenski, ki je največ zakrivil, da so prišli do vlade boljševiki in ki je opetovano s svojimi izstopi koristil boljševikom. Da bi se boljševiki hoteli s sklicanjem ustavotvorne skupščine odpovedati svoji vladi, je pač bajka. In tudi politična amnestija bi bila le začasna, kar so boljševiki že opetovano dokazali. Kerenski, ki je bil velik vedno le v besedah, ponavlja svojo staro napako in s svojim neumestnim oportunistom samo podaljšava rusko krizo.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Pristojbine na vozove.) V sled posredovanja poslancev SKS. je izdal finančni minister pojasnilo, kako je razumeti pravilnik o taksah in pristojbinah. Pojasnilo finančnega ministra se glasi: «Po št. 100. taksne tarife se plača taksa za prijavo vseh vrst avtomobilov, izvoščekov in koles motornih ali navadnih) brez oziroma na to, če služijo za prevoz potnikov ali blaga, v spekulativne ali v čisto osebne namene. Za vozove na vzmeteh se plača ta taksa samo tedaj, kadar se uporabljajo vozove izključno za osebne namene, to je za luksus, in ne plača se taksa, če se uporabljajo vozovi za prevoz živil, kakor mleka, zelenjave itd. V tem primeru se plača samo taksa po št. 20., to je dva dinarja. Za špeditske vozove na vzmeteh se plača le taksa za prijavo!» — Beležimo z zadoščanjem pojasnilo finančnega ministra, ker je z njim preprečeno veliko ljudsko zlo. Za uspeh pa iskrena hvala poslancem SKS.!

(Rumunska živina.) Kakor znano, ima Rumunija veliko preveč živine, ki jo kljub nizkim cenam vsled pomanjkanja prevoznih sredstev ne more vnovčiti. Zato so Rumuni opetovano poizkušali prodati svojo živino v Jugoslavijo. Ker pa je to vedno preprečil tovariš minister Pucelj, so pridobili Rumuni zase nekatere beogradske liste, ki so zaradi tega silno napadli tovariša ministra. Spricho tega je bil tovariš Pucelj prisiljen poslati «Novi Štamp» v Beogradu popravek, ki je tako značilen, da smo se namenili, ga mestoma ponatisniti. Tovariš Pucelj piše: «Uvoz živine iz Rumunije je moral biti prepovedan iz zdravstvenih razlogov. (Rumunska živina je namreč pogosto bolna.) In zato se je moral dovoliti uvoz le za lokalne potrebe mejnega prebivalstva v zelo omejenih količinah pod pogojem, da se živina takoj zakolje. V vsem je bilo uvoženih 300 do 400 glav živine. Nastopile bi naravnost katastrofalne posledice, ko bi se izvoz naše živine vsled na kugi bolne rumunske živine onemogočil. Zato ne more in tudi noče ministrstvo za kmetijstvo na ljubo nekaterih, ki jih mami lahek in hiter dobiček, kompromitirati življenskih interesov naše države in interesov 11 milijonov našega živinorejskega naroda.» Odločni nastop tovariša ministra Pucelja pozdravljamo kar najtopleje.

(Izvoz drobnice.) Gospodarsko-financični komitet je dovolil izvoz 30.000 ovac in 20.000 ovnov. Teh živali se sme izvoziti preko Rakeka 3000, preko Jesenic 6000 in preko Maribora 3000.

(Izvoz konj.) Gospodarsko-financični komitet je nadalje dovolil izvoz 2000 konj. Izvoz drobnice kakor tudi izvoz konj je dovoljen na pritisk tovariša ministra Pucelja.

(Izplačevanje 20odstotnih bonov.) Ker so izvršene vse predpriprave za izplačilo 20odstotnih odteglajev ob svoječasnem markiranju kron, se bodo po sklepu finančno-ekonomskega komiteta ministrskega sveta začeli le-ti takoj izplačevati pri pristojnih davkarijah, in sicer do zneska 1000 kron. Za večje bone se bodo izdajale triodstotne državne obveznice. Potem zrebanja se bodo te obveznice vsako leto izplačevale, tako da bodo do leta 1925. vse izplačane. Izplačilo bonov je odredila vlada na pritisk naših poslancev, ker jim je pred vstopom v vlado izplačilo bonov obljubila.

(Vprašanje zaplenjenih in neveljavnih 1000kronskih bankovcev) bo rešeno takoj, ko bo izvršena zamenjava denarja v novoosvojenih krajih Dalmacije. Tudi to je uspeh poslancev SKS.

(Kako se bo kril naš državni primanjklaj?) Proračun za leto 1921./1922. je izkazoval, kakor znano, nad sedem milijard izdatkov in le pet milijard dohodkov. Primanjklaj je

znašal torej dve milijardi dinarjev. Da se doseže ravnesje v proračunu so se skrčili izdatki za 700 milijonov dinarjev. Še preostali primanjklaj pa se je zmanjšal spricho večjih dohodkov države kakor pa so izkazani v proračunu, ki se sestavlja v mesecu marcu leta 1920. Ker pa kljub že doseženim poviškom državnih dohodkov primanjklaj še ni izravnal, namerava uvesti finančni minister nove davke, in sicer posredne in neposredne. Podražil se bo tobak, izmed posrednih davkov pa se bo povišal davek na vino (ki se bo uvel sedaj tudi v Stari Srbiji, kjer še ni bil uveden) in uvedel se bo davek na lepake, na železniške in tramvajске karte kakor tudi na tovarne liste. Neposredni davki se bodo zvišali za 20 do 40 odstotkov, in sicer na ta način, da se bo plačal od skupne vsote davkov še 20- do 40odstotni povišek. Kdor plača sedaj 10.000, bo plačal v bodoče 14.000 kron davka. Kdor pa plača samo 400 kron, se mu davek ne bo zvišal. Na ta način upa doseči finančni minister ne samo ravnesje v proračunu, temveč celo prebitek. Jasno je, da se moramo izogniti primanjklaju, ker drugače bo padala naša valuta še naprej. Gotovo pa je tudi, da se morajo vsi novi davki naprtiti onim, ki imajo denar, ne pa revežem. Tako naj se ne podraže cigarete in duhan slabše vrste, temveč najfineše blago, ki je v teh dragih časih v resnici že luksus.

(Naše zunanje posojilo.) Poleg notranjega državnega posojila si mora preskrbeti država tudi zunanje posojilo, ker pri današnji draginji ni mogoče s 500 milijoni dinarjev plačati vsega, česar država potrebuje. Zunanje posojilo bo seveda dražje kot naše notranje, ker tujci pač izrabljajo naš položaj. Če bi bili vsi državljani dovolj zavedni, bi ne bilo treba skrbeti za najetje zunanjega posojila, tako pa ga moramo skleniti in drago plačati. Na ta način bijejo sami sebe oni, ki niso hoteli podpisati notranjega posojila. Davkoplačevalci, bodite zavedni državljani!

(Uboga Jugoslavija.) Ker je bil dne 12. t. m. židovski praznik, zato ni poslovala borza v Zagrebu. Kaj neki se pulijo Hrvati zaradi Zagreba, ko pa itak že ni več njihov, ampak čifutski! Nič čudnega, če Zagreb ne mara Srbov, kajti tako ne bi čifuti nikdar odirali Srbov kakor delajo to s Hrvati v Zagrebu.

(Bankovcev) smo imeli koncem septembra za 4.467.418.975 dinarjev. Število bankovcev je naraslo zopet za 128 milijonov. Kovinska podlaga Narodne banke pa je istočasno narasla za 1.477.041 dinarjev, kar je premalo za toliko novih bankovcev.

(Vrednost denarja.) Naša valuta pada dalje, in sicer naravnost strahovito. Amerikanski dolar velja že 265 do 271 kron, avstrijska krona že 13 do 14 vinarjev (dočim je bila pred kratkim vredna samo še 8 vinarjev), nemška marka eno krono in 85 vinarjev, francoski frank že nad 19 kron in laška lira nad 10 kron.

(Denar brez cene.) Ruska sovjetska vlada namerava izdati bankovce po 1, 5 in 10 milijonov rubljev. Če pomislimo, da velja en angleški funt sterling nad pol milijona rubljev, ali en naš dinar nad dva tisoč rubljev, potem pač ni čudno, če je sklenila ruska vlada izdati milijonske bankovce. Potemtakem postane Rusija skoraj dežela milijonarjev. Toda ti milijonarji bodo žalibog silno podobni beračem.

(Banke,) katere smejo v Ljubljani kupovati in prodajati tuj denar so: Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka, Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Slovenska eskomptna banka in Zadruga banka.

(Naša pošta.) Leta 1919. so odpravile naše pošte 120 milijonov raznih pošilk, med katerimi je bilo 700.000 zabojev in šest milijonov brzojavk. — Leta 1920. je bilo odpremljenih 208 milijonov pošilk, med katerimi je bilo 1.000.000 zabojev in nad sedem milijonov brzojavk. — Leta 1921. pa so bile že v prvih štirih mesecih presežene te številke. — Dolžina brzojavnih žic znaša 154.000 kilometrov.

(Most preko Drave.) Ministrski svet je odobril kredit v znesku enega milijona kron za gradnjo mostu, ki bo spajal Slovenijo s Prekmurjem.

(Nova tovarna postaja Dobova.) Južna železnica razglaja, da se je z dnem 1. oktobra otvorilo postajališče Dobova za promet z brzovoz-

nim blagom v množinah pod 1000 kilogramov za tovarni list.
(Nova ležišča premoga) so odkrili v vasi Malini pri Oriovcu v Slavoniji.

(Cene premogu.) Pokrajinska uprava za Slovenijo je znižala znatno cene premogu iz velenjskega premogokopa. Nove cene znašajo za 100 kilogramov: lignita po 24, 30, 31 in 32 kron, kosovca po 22, 28, 29 in 30, drobnega premoga po 17, 23, 24 in 25, zdroba po

15, 21, 22 in 26 kron. Prve cene veljajo za velenjski, druge pa za celjski okoliš, tretje za Kranjsko in Hrvatsko do Zagreba in četrte za oddaljene kraje.

(Poročilo s tržišča s poljskimi pridelki.) Zagreb, dne 11. oktobra. Pšenica (slavonska, 80 kg težka) od 1080 do 1090, bosanska kornja od 830 do 860, oves od 740 do 760, ječmen, macedonski, od 890 do 920 kron. Cene postavno postaja vtirovitve.

(Cene živini) so v Rumuniji silno padle. Izvoz je namreč nemogoč. V tem oziru ima zlasti minister Pucelj velike zasluge. Zategadelj prodajajo Rumuni živino skoraj za slepo ceno. Rumunska živina je za več kot enkrat cenejša od naše živine.

(Nemških bankovcev) je bilo dne 30. septembra v prometu za \$6.348 milijonov mark. Število bankovcev se je povečalo za štiri milijone.

(Švica) je imela dne 30. septembra bankovcev za samo 971 milijonov

frankov. Nič čudnega torej ni, če ima švicarski frank tako ugoden kurz.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Sedlarji, jerménarji, torbarji, bičarji in ličarji voz) V nedeljo dne 30. oktobra ob devetih dopoldne bo v držav-

ni tehniški srednji (obrti) šoli v Ljubljani (soba št. 10) ustanovni občni zbor naše strokovne zadruge, ki je namenjena mojstrom vse Slovenije. Vabimo vse mojstre imenovanih strok, da se važnega ustanovnega občnega zbora polnoštevilno udeležijo. V slogi je moč in v skupnem gospodarskem delu naš spas! Zategadelj sedlarji, jerménarji, torbarji, bičarji in ličarji voz v nedeljo dne 30. oktobra na ustanovni občni zbor naše zadruge! — Pripravljajni odbor.

Izjava.

S tem se javno zahvaljujem banki „Beogradska zadruga“, ki mi je škodo, povzročeno po požaru, v znesku 52.600 K v celoti izplačala in mi tako pomagala v moji nesreči.

Vsakemu gospodarju torej to popolnoma domačo zavarovalnico zaradi take kulantnosti priporočam.

V Petkovcu pri Petrinji, dne 19. septembra 1921.

Pavao Ljubojević s. r.,
poljedelec.

Žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, budiljke, zlatnino in srebrnino kupite najceneje pri trvdki

Ivan Pakiž
v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Trgovina z železnino
Erjavec & Turk
„pri zlati lopati“

v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 7
nasproti križanske cerkve (prej Hamerschmidt-Mühleisen).

Zaloga cementa in karbida.

! POZOR !
„Ekonom“,
osrednja gospodarska zadruga,

v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.

Je prejela zopet en vagon kristalnega sladkorja. Ta sladkor je na razpolago vsem članom zadruge, dokler zaloga ne poide, kilogram po 40 kron in proti plačilu enodstotnega davka na poslovni promet v znesku 40 vinarjev za kilogram.

Po nizki ceni dobite
potovalne košare

lastnega izdelka,

več vrst žime in morske trave (afrik)

pri Antonu Merharju, pletarju v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 22.

Pozor!

Bakrene kotle

za kuhanje žganja, žgalne aparate s hladilno cevjo in bakrene kotle za perilo izdelujem točno po naročilu. Izvršujem vsa popravila na raznovrstnih kotlih. Kupujem ali prevzemam v račun star baker in cin (cinaste krožnike). — Za solidno, trpežno in strokovnjaško izvršeno delo jamčim.

MAKS WEISS, bakrokotlar,
LJUBLJANA, Novi Vođmat št. 189.

Pozor!

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Ljubljana
Telefon int. št. 3 Telefon int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevnih cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

Kapital: K 20.000.000

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6.000.000

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE

NAJKULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

Kmetovalci!

Blaznikova Velika Pratika za leto 1922. je izšla.

Letošnja izdaja se odlikuje po slikah iz naše domovine in je posvečena poznanju naše države. Bivša Avstrija nam je z vsemi sredstvi zapirala pogled na naše sedanje dežele, tako, da je le malo Slovencev, ki poznajo našo bogato domovino, zato si je štela «PRATIKA» v dolžnost, da s podrobnim opisom naših južnih krajev seznaní svoje bralce z našo obširno domovino. — Tudi letošnja izdaja stane 5 K.

Kmetovalci! Ne pozabite, da je Blaznikova Velika Pratika Vaše najstarejše kmetško glasilo!

Pratika se dobiva skoro v vseh trgovinah; kjer bi je pa ne bilo dobiti, naj se naroči naravnost v tiskarno J. Blaznika naslednikov v Ljubljani, Breg št. 12.

I. SANDRIN
LJUBLJANA

velika zaloga vsakovrstnega

tuzemskega in inozemskega USNJA

na debelo

MESTNI TRG 6

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufaktur-nega blaga.

A. & E. SKABERNE

Posebni
oddelek za pletenine,
trikotažo in perilo.

Vplačena delniška glavnica
K 30.000.000.—.

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Telefon št. 567.
Čekovni račun 12.205.